

Nr 141

Utlåtande i anledning av motioner om skoldemokrati.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 263 av herrarna *Ahlmark* och *Wirtén* samt II: 351 av herrarna *Ullsten* och *Mundebo* har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer *dels* att Kungl. Maj:t överväger och till riksdagen inkommer med förslag beträffande skoldemokratien som vidgar befogenheterna för samarbetsnämnderna i gymnasier, fackskolor och yrkesskolor, stipulerar ett högre minimiantal sammanträden än för närvarande per termin för samarbetsnämnderna samt ger eleverna permanent representation i ämnes- och klasskonferenser i de gymnasiala skolorna, *dels* att Kungl. Maj:t tar initiativ till organiserad försöksverksamhet på grundskolans högstadium med samarbetsnämnder samt med elevrepresentation i klass- och ämneskonferenser.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande över motionerna från *skolöverstyrelsen*. Se *Bilaga* till detta utlåtande.

Utskottet ser med sympati på en utveckling i riktning mot ökad medverkan från elevernas sida i olika organ inom skolan. Som framgår av motionerna och av skolöverstyrelsens yttrande har redan flera möjligheter till dylik medverkan öppnats. Utskottet finner det angeläget att såväl skolledare och lärare som eleverna själva verkar för att förståelsen för vad dessa möjligheter innebär och viljan att utnyttja dem successivt blir allt starkare. Utskottet räknar med en fortsatt utveckling på området men anser i likhet med skolöverstyrelsen att man för närvarande bör avvakta ytterligare erfarenheter innan man går vidare. Utskottet avstyrker därför motionerna och hemställer

att riksdagen icke bifaller motionerna I: 263 och II: 351.

Stockholm den 31 oktober 1967

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Närvarande: se under utlåtandet nr 140.

Reservationer

- 1) av herr *Axel Andersson* (fp)
- 2) av herr *Nyman* (fp)
- 3) av herr *Källstad* (fp).

Skolöverstyrelsens yttrande den 29 maj 1967 över motionerna I:263 och II:351

I motionerna föreslås vissa ändringar rörande samarbetsnämndens, ämneskonferensens och klasskonferensens sammansättning. SÖ vill mot bakgrunden av de erfarenheter och intressen som SÖ har att företräda anföra följande synpunkter.

Motionärerna önskar att skolstadgans bestämmelser rörande samarbetsnämnd i gymnasium, fackskola och yrkesskola (ss 13:3, 17:2 och 22:2) kompletteras i det avseendet att antalet sammanträden per termin fastställs till minst två. Genom direkta rapporter och genom en nyligen genomförd enkät rörande bl. a. samarbetsnämndernas sätt att fungera är SÖ medveten om att skolstadgans bestämmelser i det avseendet inte inom alla kommuner efterföljts på det sätt som är önskvärt. SÖ är emellertid för närvarande benägen att se de avvikelser, som förekommit, som initialproblem och anser, att frågan om mera detaljerade bestämmelser får bero till dess erfarenheter vunnits under ytterligare något år. SÖ vill emellertid understryka att SÖ uppmärksammat och fortlöpande kommer att uppmärksamma det sätt på vilket enskilda kommuner förfar i detta avseende. SÖ är inte främmande för tanken på ett mera detaljerat reglerande av samarbetsnämndernas verksamhet, om utvecklingen under det kommande läsåret inte skulle gå i önskad riktning.

Motionärerna önskar vidare att samarbetsnämnderna får rätt att fatta beslut även i andra frågor än rena disciplinfrågor. Även i detta avseende vill SÖ avvakta den fortsatta utvecklingen under ytterligare något år, innan SÖ är beredd att ta ställning till frågan om vidgning av beslutsrätten. För närvarande torde det rådande systemet med skolstyrelsen som yttersta beslutsinstans vara att föredra, då det enligt SÖ:s bedömande syns fungera väl.

Vad beträffar kravet på samarbetsnämnder som ett obligatoriskt inslag även i yrkesskolornas organisation vill SÖ peka på att förhållandena på den punkten nu ändrats på ett sätt som helt ligger i linje med motionärernas önskemål. Enligt beslut av SÖ 17.5.1967 skall samarbetsnämnder inrättas jämväl vid yrkesskolor. Beslutet kommer att publiceras bl. a. i Aktuellt från skolöverstyrelsen 1966/67:76.

I motionerna hemställs även om försöksverksamhet i grundskolan med samarbetsnämnder, i stort sett efter de riktlinjer som SÖ angett i skriften »Arbetsstrivsel i skolan». SÖ vill erinra om att SÖ i samband med aktionsprogrammet rörande narkotikabruk bland skolungdom på nytt understrukt vikten av att samarbetsnämnder inrättas vid de skolenheter med grundskolans högstadium, där så inte redan skett i enlighet med nyssnämnda riktlinjer (Aktuellt från skolöverstyrelsen 1966/67:63). SÖ följer uppmärksamt utvecklingen i detta avseende bl. a. för att kunna ta ställning till huruvida stadgeföreskrifter skall visa sig behövliga för att nämnden skall komma till stånd i full utsträckning vid dessa skolenheter.

Vad slutligen gäller motionernas krav på ökat deltagande från elevsidan

i ämnes- och klasskonferenser och viss försöksverksamhet omkring dessa spörsmål vill SÖ framhålla att SÖ i princip instämmer i önskemålen om ökad elevaktivitet i dessa avseenden. SÖ avser att närmare undersöka och pröva möjligheterna till en successiv vidgning av elevernas möjligheter att delta och aktivt engagera sig inom skilda former för samverkan och överläggningar i skolan. Den verksamhet som redan pågår inom många skolor bör emellertid få fortgå under ytterligare någon tid, innan några beslut eller rekommendationer i ena eller andra riktningen ges från myndigheternas sida.